

Sak til forbundsstyret

Vår saksbehandler: Elin Nerdahl
Vår ref.: 1098438

Vår dato: 02.05.19
Deres ref.:

Sak til LM 2019 fra Telemark – Hviletid mellom to hovedarbeidsperioder, jf. AML § 10-8 (1) og (3)

Bakgrunn for saken

Sykepleiere går som oftest i turnuser med kortere hviletid mellom to hovedarbeidsperioder enn hovedregelen i arbeidsmiljøloven (AML) § 10-8 (1). Årsaken er en praksis gjennom mange år. Praksisen er etablert fordi sykepleierne selv ønsker kortere hviletid mellom vakter, og at tillitsvalgte godkjenner turnuser med kortere hviletid.

Flere forskningsstudier¹ og ² viser konsekvensene av kortere hviletid enn 11 timer mellom to hovedarbeidsperioder (vakter). Konsekvensene er bl.a. redusert søvnlengde, forårsaker mer forstyrret søvn, øker følelsen av utmattelse og søvnighet, og utviklingen av svekket helse og fremtidige sykemeldinger. I tillegg viser gjennomgangen av flere studier også noe tegn til redusert årvåkenhet og økt fare for ulykker, men funnene på dette var få og inkonsistente.

Hvilken arbeidstidspolitikk på hviletid mellom to hovedarbeidsperioder skal NSF ha fremover?

NSF Telemark mener *økt bevisstgjøring og økt kunnskap* til sykepleiere, tillitsvalgte og ledere vil bidra til at fremtidige turnuser for sykepleiere vil i større grad følge hovedregelen med 11 timers hvile. Dette vil bidra til mer helsefremmende turnuser for sykepleierne og opprettholde tillitsvalgtes avtalerett på turnuser.

¹ <https://sykepleien.no/forskning/2018/09/ti-ar-med-sussh-skiftarbeid-sovn-og-helse-blant-norske-sykepleiere>

² <http://www.hioa.no/Om-OsloMet/Senter-for-velferds-og-arbeidslivsforskning/AFI/Publikasjoner-AFI/Arbeidstidsordninger-ansattes-helse-og-pasientsikkerhet-del-1>

Hvordan kan NSF bidra til økt bevisstgjøring og økt kunnskap?

Praktiseringen av utarbeidelse av turnus er at sykepleiere tilpasser sin arbeidstid og fritid ofte selv. Private hensyn går foran hensynet til egen helse. I tillegg er økonomi, tilgjengelig kompetanse, sykefravær og forhold ved lederne selv som bidrar til å påvirke utarbeidelsen av turnuser generelt og hviletiden spesielt ³.

NSF Telemark mener flere virkemidler kan utvikles, brukes og iverksettes, også samtidig. Men først og fremst, har NSF nok kunnskap og tilgjengelig kunnskap om dagens praksis, for å sikre målrettede tiltak og virkemidler.

Virkemidler til økt bevisstgjøring og økt kunnskap

NSF Telemark har noen forslag til virkemidler. Punktene er ikke uttømmende:

- Etablere rutiner for evaluering av turnus med fokus på konsekvenser av kortere hviletid mellom to vakter?
- Forsvarlighetsvurdering av turnus før iverksetting
 - Klargjøre roller og ansvar (arbeidsgiver, arbeidstaker og tillitsvalgt)
 - Definere punkter som må sjekkes før turnusgodkjenning av tillitsvalgte
 - Definere hva helsefremmende turnus er
- Økt bevisstgjøring og økt kunnskap om konsekvenser av turnusarbeid generelt og kortere hviletid spesielt overfor målgruppene:
 - Sykepleiere
 - Tillitsvalgte
 - Ledere
 - De som utarbeider turnus
 - Politikere
 - Sykehusstyrer
- Opplæring/-program for tillitsvalgte og medlemmer
- Kampanjer
- Media
- Gjøre kunnskap/forskning mer tilgjengelig og samlet for målgruppene på f.eks. NSF's hjemmeside
- Vurdere behov for ytterligere forskning

Oppsummering

Kortere hviletid mellom to hovedarbeidsperioder har store konsekvenser for sykepleiere i turnus, men også samfunnsøkonomisk, sammenlignet med å følge hovedregelen på 11 timers hvile. Økt bevisstgjøring og økt kunnskap vil være viktige virkemidler for å tilstrebe helsefremmende turnuser, jf. AML §§ 1 og 10-2 (1).

³ <https://brage.bibsys.no/xmlui/handle/11250/223346>

Forslag til vedtak

NSFs arbeidstidspolitikk skal være å tilstrebe 11 timers hvile mellom to hovedarbeidsperioder. Endringen skal skje ved økt bevisstgjøring og økt kunnskap gjennom bruk av flere virkemidler.

Med vennlig hilsen

Lillian Elise Esborg Bergane
Fylkesleder NSF Telemark